БОСИЛОВО

Општина Босилово

Тел/факс: 034 37 16 00
E-mail: opstinabosilovo1@gmail.com
www.opstinabosilovo.gov.mk

РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
ОПШТИНА БОСИЛОВО
Бр. 03-2365/1
08.11. 2023 год.
Босилово

АНТИКОРУПЦИСКИ ПЛАН НА ОПШТИНА БОСИЛОВО ЗА 2024 ГОДИНА

Корупцијата е глобален предизвик со кој се соочуваат сите земји, без оглед на нивниот степен на развиеност или државно уредување. Властите се повеќе препознаваат дека корупцијата е сериозна пречка за ефективно и ефикасно валдеење, раст и стабилност, како и дека итно се потребни значителни чекори за справување со овој предизвик на локално и глобално ниво. Затоа, земјите развиваат закони, политики, методологии и програми со цел да го сузбијат овој феномен, да го искоренат од нивниот систем и да обезбедат поквалитетен живот за нивните граѓани.

Во Законот за спречување на корупција и судирот на интереси под корупција е подразбира: „злоупотреба на функцијата, јавното овластување, службената должност или положба за остварување на корист, директно или преку посредник, за себе или за друг", а „под судир на интереси се подразбира состојба во која службеното лице има приватен интерес што влијае или може да влијае врз непристрасното вршење на неговите јавни овластувања или службени должности".

Интегритетот и корупцијата се две спротивставени појави, односно секое коруптивно дејство подразбира кршење на интегритетот. Интегритетот е квалитет на дејствување во согласност со општоприфатените морални вредности и норми во корист на јавниот интерес.

Борбата против корупцијата не е едноставен процес, туку подразбира ангажман на целото општество и иницијативност на сите нивоа. Секој поединец има законска и морална обврска да се бори против корупцијата. Ова не значи само препознавање на корупцијата и воздржување од коруптивни дејствија, туку и пријавување случаи кога постојат сомнежи за корупција.

Листа на поими

Корупција: Законот за спречување судир на интереси ја дефинира **корупцијата** како „злоупотреба на функцијата, јавното овластување, службената должност или положба заради остварување корист, директно или преку посредник, за себе или за друг". Притоа, под овој поим се опфатени и поимите:

- пасивна корупција – намерно делување на службено лице, кое директно или преку посредник, бара или прима корист од каков било вид, за себе или за трето лице, или прифаќа ветување на ваква корист, со цел да делува или да се воздржува

од делување во согласност со своите обврски или да ги врши неговите надлежности спротивно на службените обврски и

- ***активна корупција*** - намерно делување на кое било лице кое директно или преку посредник, ветува или дава корист од каков било вид на службено лице, за него или за трето лице, со цел да делува или да се воздржува од делување во согласност со неговите обврски или да ги врши неговите надлежности спротивно на службените обврски.

Јавен интерес: иако не постои единствена законска формулација застапена во сите прописи, прифатеното толкување е дека под јавен интерес се подразбираат сите права и обврски на граѓаните и правните лица во државата кои како такви се утврдени и гарантирани со уставот и законите во една држава како и ратификуваните меѓународни договори. Притоа, јавниот интерес, онака како што е дефиниран во Законот за спречување судир на интереси, претставува „заштита на основните слободи и права на човекот и граѓанинот признати со меѓународното право и утврдени со Уставот на Република Северна Македонија, спречување на ризиците за здравјето, одбраната и безбедноста, заштита на животната средина и на природата, заштита на сопственоста и на слободата на пазарот и претприемништвото, владеење на правото и спречување на криминалот и корупцијата".

Приватен интерес: материјален или нематеријален интерес на службеното лице што може да влијае врз неговото одлучување при вршењето на јавните овластувања и должности.

Судир на интереси: состојба во која службеното лице има приватен интерес што влијае или може да влијае врз непристрасното вршење на неговите јавни овластувања или службени должности.

Ризик од корупција: кој било вид на внатрешна или надворешна слабост или постапка која претставува можност за појава на корупција во рамките на државни органи, јавни претпријатија и други институции од јавниот сектор и кој ги вклучува прашањата за судир на интереси, неспоивиот на функции, примање подароци и други нелегални плаќања, лобирање, недостаток на систем за заштита на укажувачи, измами, несоодветно користење на овластувањата, дискрециони овластувања, финансирање на политички партии и кампањи спротивно на закон, тргување или недозволено користење на информации, транспарентност на постапки и документи и други прашања од значење за интегритетот.

Интегритет: законито, независно, непристрасно, етичко, одговорно и транспарентно вршење на работи со кои службените лица го чуваат својот углед и угледот на институцијата во која се одговорно лице, односно се вработени, ги елиминираат ризиците и ги отстрануваат сомневањата во можноста од настанување и развој на корупција и со тоа обезбедуваат доверба кај граѓаните во вршењето на јавните функции и во работата на јавните институции.

Непотизам: во најширока смисла, се дефинира како „влијание на семејните и роднинските врски при донесување на одлуки за вработување и склучување на јавни (управни) договори (најчесто во постапките за јавни набавки и издавање на дозволи)".

Клиентелизам: давање привилегии или придобивки на клиентот во замена за услуги, придобивки или во политички контекст, гласови.

Кронизам: најчесто опфаќа ситуации во кои се претпочитаат пријатели или соработници, без оглед на тоа колку се соодветни. Најголема веројатност за појава на кронизам има во контекст на именувања, но може да се појави и во која било инстанца кога се практикуваат дискреционите права.

Вовед

Како резултат на заложбите на Владата на Република Северна Македонија во борбата против корупцијата, согласно одредбите од Законот за спречување на корупција и судир на интереси и Националната стратегија за спречување на корупција и судир на интереси 2021-2025 на Државната комисија за спречување на корупција, Општина Босилово го разви овој Антикорупциски план, кој има за цел да ги олесни напорите и заложбите во борбата против корупцијата, да придонесе кон нејзино искоренување и да спречи нејзина понатамошна појава, да обезбеди непречен развој на демократијата, владеење на правото, како и да обезбеди квалитетна, ефективна и ефикасна јавна служба, целосно ослободена од коруптивни практики, која ќе биде вистински сервис за сите граѓани на Република Северна Македонија. Составен дел на оваа програма е Акциски план во кој се утврдени мерки и активностите кои Општина Босилово ќе ги преземе во претстојниот период во однос на сите претходно идентификувани области, со цел да ги минимизира ризиците, да се справи со предизвиците и да ги отстрани слабостите, за да биде што подобар партнер и сојузник во борбата против корупцијата и тоа преку точно утврдена динамика, одговорности и начин на известување.

Планот е документ во кој се детектираат слабостите во постоечкиот систем на работа во Општина Босилово во борба против корупцијата, се утврдуваат стратешките цеи кои треба да се постигнат со имплементација на Планот, се предвидуваат мерки и активности за остварување на целите, се посочуваат клучните носители на активностите и се уредува начинот на кој ќе се постигнат утврдените цели.

Главен фокус на овој план е ставен на два клучни аспекти:

- што може Општина Босилово да направи на локално ниво за спречување на корупција и

- кои мерки треба да ги преземе за да превенира и спречи корупција во самата општина внатре.

Надлежности на Општина Босилово

Општина Босилово е надлежна за вршење на следните работи:

1. <u>**Урбанистичко (урбано и рурално) планирање**</u>, издавање на одобренија за градба на објекти од локално значење утврдени со закон, уредување на просторот и уредување на градежно земјиште;
2. <u>**Заштита на животната средина и природата**</u>, во смисла на преземање мерки за заштита и спречување ма загадување на водата, воздухот, земјиштето, заштита на природата, заштита од бучавата и нејонизирачко зрачење;
3. <u>**Локалниот економски развој**</u>, во смисла на планирање на локалниот економски развој; утврдување на развојните и структурните приоритети; водење на локална економска политика; поддршка на развојот на малите и средните претпријатија и на претприемништвото на локално ниво и во тој контекст, учество во воспоставувањето и развојот на локалната мрежа на институции и агенции и промовирање на партнерство;
4. <u>**Комуналните дејности,**</u> во смисла на снабдување со вода за пиење; испорака на технолошка вода; одведување и пречистување на отпадни води; јавно осветлување; одведување и третман на атмосферски води; одржување на јавна чистота; собирање, транспортирање и постапување со комунален цврст и технолошки отпад; уредување и организирање на јавниот локален превоз на патници; одржување на гробовите, гробиштата и давање погребални услуги; изградба, реконструкција и заштита на локалните патишта, улици и други инфраструктурни објекти; регулирање на режимот на сообраќајот; изградба и одржување на улична сообраќајна сигнализација; изградба и одржување на јавен простор за паркирање; отстранување на непрописно паркирани возила; отстранување на хаварисани возила од јавните површини; изградба и одржување на пазари; чистење на оџаци; одржување и користење на паркови, зеленило, парк-шуми и рекреативни површини; регулација, одржување и користење на речните корита во урбанизираните делови; определување на имиња на улици, плоштади и други инфраструктурни објекти;
5. <u>**Културата**</u> во смисла на институционална и финансиска поддршка на културните установи и проекти; негување на фолклорот, обичаите, старите занаети и слични културни вредности; организирање културни манифестации; поттикнување на разновидни специфични форми на творештво;
6. <u>**Социјалнаа заштита и заштита на деца**</u> во смисла на финансирање, инвестиции, одржување и сопственост на детски градинки и домови за стари;

остварување на социјална грижа за инвалидни лица; деца без родители и родителска грижа со воспитносоцијални проблеми; деца со посебни потреби; децата од еднородителски семејства; децата на улица; лицата изложени на социјален ризик; лицата засегнати со злоупотреба на дрога и алкохол; подигање на свеста на населението; домување на лица со социјален ризик; остварување на право и воспитување на децата од предучилишна возраст.

7. <u>Образование</u> во смисла на основање, финансирање и администрирање на основни и средни училишта, во соработка со централната власт, во согласност со закон, организирање на превоз и исхрана на ученици и нивно сместување во ученички домови;
8. <u>Здравствена заштита</u> во смисла на управување со мрежата на јавни здравствени организации и објекти од примарна здравствена заштита кои треба да вклучат застапеност на локалната самоуправа во сите одбори на сите здравствени организации во јавна сопственост, здравственото воспитување; унапредување на здравјето; превентивни активности; заштита на здравјето на работниците и заштита при работа; здравствен надзор над животната средина; надзор над заразните болести; помош на пациенти со специјални потреби и други области определени со закон;
9. <u>Спроведување на подготовки и преземање мерки за заштита и спасување на граѓаните и материјалните добра</u> од воени разурнувања, природни непогоди и други несреќи и од последиците предизвикани од нив;
10. <u>Противпожарна заштита</u> вршена на територијална противпожарна единица;
11. <u>Надзор над вршењето на работи од надлежност на општината</u>
12. <u>Други работи определени со закон</u>.

Цели за антикорупција

Програмите и плановите за борба против корупцијата опфаќаат различни аспекти, од дефинирање на корупцијата, до што секој вработен може да стори за да ги идентификува и управува етичките дилеми и ризикот од корупција. Овој Антикорупциски план-програма се фокусира на утврдување конкретни мерки и активности за контрола и превенција на појавата на корупција. Таа претставува еден вид почетна анализа за ризични области за корупција во рамките на делокругот на работењето на Општина Босилово, односно се труди за ги идентификува причините, условите и факторите кои ја овозможуваат корупцијата но едновремено преку акцискиот план се дава пресек на конкретно планирани активности и начинот на нивна операционализација со цел соодветна превенција и одговор на поставените цели во овој документ.

Имено, клучните проблеми и ризични фактори за појава на корупција и судир на интереси во општинската администрација се однесуваат на:

- отсуството на систематизирани мерки за спречување на корупцијата;
- отсуството на проценка на ризикот од појава на корупција;

- отсуството на цврсти гаранции за спроведување на процедурите за работа;
- нецелосно децентрализирано управување со јавните средства недостаток на јавна контрола врз работата на јавната администрација, што ги отвора вратите за различни форми на судир на интереси.

Можни ризици од корупција на вработените во Општина Босилово се:
- судир на интереси;
- подароци и спонзорства;
- немање укажувачи, соработници на правдата, сведоци и лица кои работат на спречување на корупција
- лобирање
- незаконски барања.

Оценка е дека областите каде се генерира висок степен на ризик од корупција во работењето на администрацијата на општината се јавните набавки, легализацијата на бесправно изградени објекти, издавање на градежни и други дозволи, издавање на лиценци и дозволи за превоз, утврдување на данок на промет на недвижен имот, утврдувањето и наплатата на данокот на имот и комуналните такси, наплатата на административни такси, издавањет на еколошки дозволи, реализација на проекти со средства од донација, постапувањето на инспекциските служби и внатрешната ревизија.

Имајќи го предвид горенаведеното, овој Антикорупциски план-програма има за цел да воспостави ефикасен систем на мерки и активности кои ќе овозможат превенција и борба со корупцијата како главен стратешки приоритет и да оствари неколку цели со кои значително ќе се намалат проблемите и ризичните фактори за појава на корупција:
- зголемување на нивото на одговорност и демонстрирана волја за борба против корупцијата;
- јакнење на интегритетот и отчетноста на раководството и вработените во ЕЛС, базирано на систем на вредности и критериуми за квалитет;
- почитување на законските прописи, на Етичкиот кодекс на локалните функционери во Република Северна Македонија, како и на Кодексот за административни службеници;
- спроведување на надлежностите на ЕЛС на законски, транспарентен, етички, економичен, одговорен и ефективен начин;
- проактивна транспарентност, зајакната контрола и надзор во јавните набавки и во склучувањето договори;
- јакнење на алатките за отчетност и транспарентност во работењето;
- подигнување на јавната свест и спроведување антикорупциска едукација за вработените и градење личен и професионален интегритет;
- зајакнување на довербата на граѓаните во ЕЛС и мотивирање да пријават корупција.

Анализа за ризични области за корупција во рамките на делокругот на работењето

Проблемите и мерките во Акцискиот план-програма на Општина Босилово се систематизирани во следните области:

1.Управување со човечки ресурси

Непристрасна, ефикасна, ефективна општинска администрација, која е независна од политичко влијание е еден од клучните делови во борбата против корупцијата. Општинската администрацијата и сите вработени во општината мора да работи на принципите на етичност и интегритет, а нејзините механизми за санкционирање на неетичкото и коруптивно однесување мора да се направат пофункционални.

За таа цел, а поаѓајќи од заложбите за владеење на правото, обезбедување на одржлив економски и општествен развој, поттикнување на јавната доверба во локалните власти, целосно и непречено остварување на правата и слободите на граѓаните, како и поттикнување на нивното учество во носењето одлуки на локално ниво, Општина Босилово ја усвои Политиката на интегритет со која не се толерира коруптивно однесување од страна на градоначалникот, членовите на Советот и сите вработени во општинска администрација.

Согласно Антикорупцискиот план за 2024 година градоначалникот определи лице за интегритет од редот на вработените, кое ќе обезбеди доверливо советување за прашања поврзани со етика и интегритет. Ова лице ќе биде обучено од страна на ДКСК. Една од задачите на ова лице ќе биде следење на спроведувањето на Политиката на интегритет и давање на предлози за подобрување.

Активното следење на спроведувањето на политиката на интегритет може да вклучува:

- собирање и анализа на податоците за повреди на кодексот и утврдување на трендови, преку анализа на дисциплинските постапки
- мерење на запоставеноста на вработените и потребите за натамошна доедукација и поддршка, преку анкети со работените, пополнување на прашалници преку и после обуките
- спроведување на истражување на јавното мислење и можност за пополнување на прашалници од страна на корисниците на услугите на ЕЛС.

ЕЛС ќе назначи и одговорно лице за прием на пријави доставени заради внатрешно пријавување (овластено лице). На овластеното лице ќе му бидат обезбедени потребните услови за работа, кои пак ќе овозможат негова независност и непреченост во работата. Покрај тоа, ЕЛС ќ пропише процедура за прием на пријави од укажувачи, издвојување и обработка на податоците, заштита на личните и други податоци итн.

2.Зајакната контрола и надзор на јавни набавки и процесот за управување со јавните финансии

Преку процесот на јавни набавки во јавниот сектор, властите на локално ниво се под ризик од коруптивни практики заради остварување финансиски добивки. Затоа, со цел да се заштити јавниот интерес, да се добие најдобрата вредност за јавните трошоци, да се обезбеди фер конкуренција во постапките и правичен третман на понудувачите, неопходно е да се постигне највисоко ниво на транспарентност на процесите, зајакнување на капацитетите со квалификувани и обучени кадри за спроведување на јавните набавки, засилување на контролата врз спроведувањето на јавните набавки; зголемување на ефикасноста во реализацијата на јавните набавки и зголемување на личниот интегритет на лицата вклучени во нивно спроведување.

Општина Босилово ревносно го води процесот на управување со јавните финансии преку механизмите за буџетирање, распределба, трошење и отчетност. ЕЛС при спроведување на јавните набавки ги почитува начелата на економичност, ефикасност, конкуренција помеѓу економските оператори, транспарентност, еднаков третман на економските оператори и сразмерност. За оваа ќе донесе и интерен акт **Процедура за отпочнување и спроведување на постапките за јавни набавки и подготовка, склучување и реализација на договорите**.

Исто така отчетното управување со јавните финансии е од витално значење, а во таа насока ЕЛС ја препознаваат потребата од ажурно споделување во јавноста на : годишниот буџет, извештаите за реализација на буџетите и завршните сметки.

3.Јакнење на алатките за отчетност и транспарентност во работењето

Во ера на голема достапност до различни извори на информации, како и на лесно достапни можности за пласирање информации или дезинформации, голема е можноста граѓаните да се здобијат со погрешни сознанија во однос на работата на ЕЛС, како и во однос на корупцијата и она што таа го претставува. Ова може да резултира со поткопување на довербата на граѓаните во ЕЛС, како и со помала можност да се идентификуваат и пријавуваат потенцијалните коруптивни практики. Затоа, со цел да се зајакне довербата на граѓаните кон ЕЛС, Општина Босилово обезбедува пристап и можност на целокупната јавност да има увид во неговото работење. ЕЛС го овозможува ова преку транспарентно и навремено објавување на информации за нејзината работа преку користење релевантни канали за информирање.

Притоа, ЕЛС континуирано ќе ги користи и сите расположливи ресурси за информирање за да споделува информации и податоци во однос на корупцијата и мерките кои ги презема за да ја спречи нејзината појава.

На овој начин, Општина Босилово ќе придонесува во борбата против корупцијата и ќе помага во напорите за зголемување на свесноста на јавноста за корупцијата, земајќи предвид дека свесноста на јавноста за негативните ефекти на корупцијата е основен дел на која било ефективна стратегија за превенција на корупцијата. Со тоа, не само што ќе се споделуваат и обелоденуваат суштински

информации за корупцијата, дотолку повеќе, на службениците и граѓаните ќе им се дава импулс за да се охрабрат да пријавуваат коруптивни практики или појави.

АКЦИСКИ ПЛАН ЗА 2024 ГОДИНА

1.Управување со човечки ресурси

Намалување на ризикот за корупција на вработените во однос на хоризонталните и вертикалните надлежности за креирање и имплементација на политиките за управување со човечките ресурси во општинската администрација, воведува внатрешни процедури со почитување на стандардите за квалитет, оптимизација на извршувањето на работните задачи на вработените и унапредување на соработката со сите засегнати страни.

Ред. број	*Активност*	*Носител на активноста*	*Временска рамка*
1.1	Интерен акт за постапување на службениците кон странките	Раководител за јавни дејности и подршка на советот на општина Босилово	Јули-Декември 2024
1.2	Спроведување на обуки за вработените во ЕЛС за јакнење на свеста	Раководител за јавни дејности и подршка на советот на општина Босилово	Јули-Декември 2024
1.3	Донесување Решение за назначување на лице одговорно за прашањата од областа на интегритетот и етиката	Раководител за јавни дејности и подршка на советот на општина Босилово	Јули-Декември 2024
1.4	Советување за управување со ризик на градоначалникот и раководните лица	Раководител за јавни дејности и подршка на советот на општина Босилово	Јули-Декември 2024
1.5	Донесување на Решение за назначување на овластено лице за прием на пријави доставени заради заштитено внатрешно пријавување	Раководител за јавни дејности и подршка на советот на општина Босилово	Јули-Декември 2024
1.6	Правилник за заштитено внатрешно пријавување во Општина Босилово	Раководител за јавни дејности и подршка на советот на општина Босилово	Јули-Декември 2024
1.7	Запознавање на вработените со новите правилници,	Раководител за јавни дејности и подршка на	Јули-Декември 2024

	процедури и останати интерни акти	советот на општина Босилово	
1.8	Потпишување на изјава за прифаќање и примена на Етичкиот кодекс на административните службеници	Раководител за јавни дејности и подршка на советот на општина Босилово	Јули-Декември 2024
2.Зајакната контрола и надзо на јавни набавки и финансиско работење Трошењето на буџетот на ЕЛС е најчест извор на корупциски закани кои ЕЛС се обидува да ги митигира со стандардизирање на процесите за јавни набавки и зголемување на транспарентноста преку промовирање на користењето на системот за отворени финансии.			
Реден број	***Активност***	***Носител на активноста***	***Временска рамка***
2.1	Контрола врз спроведувањето на јавните набавки-Анализа на јавните набавки од претходната финансиска година, со извештај за причините за нереализацијата и препораки за идните набавки	Раководител на одделението за финансиски прашања	Јули-Декември 2024
2.2	Обука за јавни набавки за вработените во Одделението, како и членовите во Комисијата за јани набавки	Раководител на одделението за финансиски прашања Раководител за јавни дејности и подршка на советот на општина Босилово	Јули-Декември 2024
2.3	Обука за интегритет во јавните набавки	Раководител за јавни дејности и подршка на советот на општина Босилово	Јули-Декември 2024
2.4	Споделување со јавноста на: годишниот буџет, извештаите за реализација на буџетите и завршните сметки	Раководител на одделението за финансиски прашања	Јули-Декември 2024
2.5	Изработка на процедури за јавни набавки	Раководител на одделението за финансиски прашања	Јули-Декември 2024
3.Проактивна транспарентност			

Транспарентно и навремено објавување суштински информации ја зголемува довербата на граѓаните во работата на ЕЛС, како и заложбите кои општината ги презема за да превенира корупттивни практики. Со тоа, на службениците и гаѓаните им се дава импулс за да се охрабрат да пријавуваат корупттивни практики или појави.			
Ред ен број	***Активност***	***Носител на активноста***	***Временска рамка***
3.1	Јавно објавување на веб-странaта на ЕЛС на Политиката на интегритет и услуги на Општина Босилово	Раководител за јавни дејности и подршка на советот на општина Босилово	Јули-Декември 2024
3.2	Јавно објавување на сите интерни процедури на веб страната	Раководител за јавни дејности и подршка на советот на општина Босилово	Јули-Декември 2024
3.3	Анализа, попис и објава на движен имот на ЕЛС	Раководител за јавни дејности и подршка на советот на општина Босилово	Јули-Декември 2024
3.4	Анализа, попис и објава на недвижен имот на ЕЛС	Раководител за јавни дејности и подршка на советот на општина Босилово	Јули-Декември 2024
3.5	Обуки на вработените за ЗСПИЈК	Раководител за јавни дејности и подршка на советот на општина Босилово	Јули-Декември 2024
3.6	Јавно објавување на податоците за овластеното лице за прием на пријави доставени заради заштитено пријавување и лице одговорно за интегритет на веб-страната на ЕЛС	Раководител за јавни дејности и подршка на советот на општина Босилово	Јули-Декември 2024

08.11.2023 година
Босилово

Општина Босилово
Градоначалник
Ристо Манчев

Република Северна Македонија
Градоначалник
Босилово
Општина Босилово